

॥ पञ्च

॥ २५ ॥

कल्हारकुसुमास्वः

वामनजयंत्युस्वः

वैशाखपूर्णाशुस्वः

हनूमनजयंत्युस्वः

अनुराधपूर्णाशुस्वः

आषाढशुक्लदश्यां चानुर्मास्यारंभः

रुष्णजयंत्युस्वविधिः

पवित्रारोहणास्वविधिः

तत्रकालभेदः

पवित्रनिर्माणप्रकारः

पवित्रमानं

गंधयः

तंतुसंख्या

आयामलक्षणं

मध्यमात्तमभेदः

अन्यादीनां पवित्रनिर्माणं

तत्रगंधिद्रव्याणि

गंध्याकारः

पुनरपिगंधिद्रव्याणि

पवित्रनिवेदनकालः

गाथा

परेश्वरुत्तं

कोतुकबंधनं

पवित्रपूजाविधिः

॥ राम ॥

॥ २५ ॥

तत्रमंष्टपः

तत्रबलिः

परंयुस्नानं

होमः

समुहूर्तपवित्रनिक्षेपः

स्वतंत्रपरतंत्रयोर्भेदः

चंडादीनांबलिपीठानां पवित्रदानं

पुण्यांजलिः

मनुष्यादीनांनिर्मितपवित्रदानप्रकारः

गाथा •

ब्राह्मणभोजनं

आचार्यदक्षिणादानं

महोत्सवः

तत्रदिवससंख्या

गुरवेपवित्रदानं

जनंतरस्नपनं

पवित्रारोपणस्नपनं

पवित्रधारणफलं

आश्रायणोत्सवविधिः

तत्रकालः

तत्रक्षेत्रपालाद्योधनकल्पनं

लवनं

धान्यानयनप्रकारः

नैवेद्यप्रकारः

॥ पञ्ज०

॥ २५ ॥

॥ होमः ॥

इत्याश्रायणोत्सवविधिर्नामचतुर्दशः २०५

वराहजयंत्युत्सवः

प्रबोधनोत्सवः

रुनिकादीपोत्सवविधिः

तत्फलं

मार्गशीर्षकृद्दृश्यां व्रतग्रहणं

गरुडजयंत्युत्सवविधिः

उत्तारायणरूपनं

घृतादिपूरणं

स्वर्णकंचुकादिनिर्माणं

पुष्पपौर्णम्यांपूजाविधिः

माघेऋतूपंचम्यां तिलपत्र

दानविधिः

तिलपत्रदानफलं

फाल्गुणपौर्णम्यांपूजाविधिः

श्रीकामोत्सवविधिः

मारोग्यकामोत्सवः

पंचवैश्वदिनव्रतानि

चैत्रादिद्वादशाधिपत्रतानि

व्रतसमाप्तिः

इतिव्रतानुष्ठानक्रमोनामपंचदशः २०६

ग्रहपीडादिदुस्वप्नदुर्निमित्तादि

॥ राम ॥

॥ २५ ॥

दुष्टकालेशान्तिविधिः
शान्तिपौष्टिकादिकर्मभेदा
नां कुंडभेदः
शान्तिकर्मणि ध्यानभेदः
पौष्टिकर्मणि ध्यानभेदः
इतिप्रतिकूलशान्तिः
मंदिरमार्जनफलं
मालेपनफलं
मालादानफलं
दोषारोपणफलं
अनिर्वाणदीपदानफलं
उदकाभ्युक्षणफलं

घृतलेपुष्यविकारणफलं
विष्णोभूदानफलं
पुष्याभ्यानफलं
फलवृक्षसमोपेतभूमिफलं
विष्णुसंत्रेसूक्ष्मवामनफलं
तुलस्यादिपुष्यवाटिकादि
निमाणफलं
वापीकूपतटाकादिनिर्माणफलं
दूधिनधाम्नीसूधादिभिदृढी
करणफलं
स्नानयानांभसाधानफलं
क्षौमादिदानफलं

॥ पञ्च०

॥ २७ ॥

आलेपनद्वयदानफलं

एलाकपूर्वांबूलीदानफलं

चामरव्यजनध्वजदानफलं

आभरणादिदानफलं

नवरत्नानांदानफलं

दर्पणदानफलं

शूपद्वयदानफलं

उपानत्पादुकवाहनदानफलं

विमानालंकरणफलं

भलंरुनभद्रपीठदानफलं

गरुडस्थाननिर्माणफलं

ध्वजनिर्माणफलं

दासीदासदानफलं

नृत्तगीतवादित्राणांफलं

प्रदक्षिणनमस्कारस्युत्यादी
नांफलं

भगवद्दर्शनफलं

अष्टांगप्रणिपातलक्षणं

कथाव्याचक्षाणांफलं

पायसादिहविर्दानफलं

प्रासादमंटादीनांभेदनेदोषः

शूपणध्वजवस्त्रादीनांहरणेदोषः

वाहनादिहरणेदोषः

चंदनपुष्पादिहरणेदोषः

॥ राम ॥

॥ २७ ॥

उपानद्रूपादुकपीठव्यननादिहर
णेदोषः

देवब्रह्मस्वहरणेदोषः

व्यायामोद्धर्तनअभ्यंगस्तानपा
नारानादिकंविष्णुमंदिरं कुर्वतांदो०
वाक्कृद्देवप्रतिरुतिभेदनधेदनवि
क्रीनादोदोषः

इतिसंमार्जनादिफलदेवद्व्यापहार २०५

दोषकीर्तनंनामषोडशः

अथबिंबानांअंगभंगादोविधिः

बालालयप्रतिष्ठा

जीर्णबिंबप्रक्षेपणविधिः

जीर्णोभारविधिः

तत्रानेकभेदः

जीर्णोभारःपूर्ववकार्यमिति

तत्राधिकारिमूर्तीनांव्यासेदो०

उत्पातसंप्रोक्षणविधिः

तत्रउत्पातपरिगणनं

तत्रमंदिरसंमार्जनं

बिंबानांशोधनं

हारनोरणकुंभादिपूजनं

तत्रहोमः

कौतुकबंधनं

अपरेश्वरभिषेकः

॥ पञ्च०

॥ २६॥

तत्रमंत्राः

आचार्यदक्षिणा
सत्यःकरणं
इतिजीर्णोर्ध्वरडत्यातसंभ्रांक्षणं
नामसप्तदशोऽध्यायः
अथनित्यनैमित्तिकप्रायश्चित्तानि
अस्नातपूजनेप्रायश्चित्तं
अतोपवीतपूजनेप्रायश्चित्तं
तिलकमकुर्वतापूजनेप्राय०
षोडशोन्मकुर्वतापूजनेप्राय०
अनाचम्यपूजनेप्रायश्चित्तं
नग्नपूजनेप्रायश्चित्तं

२६९

मुक्तकेशपूजनेप्रायश्चित्तं
स्निग्धांगपूजनेप्रायश्चित्तं
हसनपूजनेप्रायश्चित्तं
खसनपूजनेप्रायश्चित्तं
कुप्यनपूजनेप्रायश्चित्तं
प्रलपनपूजनेप्रायश्चित्तं
केशस्पर्शपूजनेप्रायश्चित्तं
अस्तिस्पर्शनपूजनेप्राय०
लोमस्पर्शनपूजनेप्राय०
लोष्टादिस्पर्शपूजनेप्रा०
सनीलवस्त्रपूजनेप्रा०
समालिनवस्त्रपूजनेप्रा०

॥ राम ॥

॥ २६॥

अपवित्रपूजनप्रायश्चित्तं
मैथुनादौ भस्नात पूजने प्रा०
रजस्वला वस्त्रस्यर्शो भस्नात पू०
विष्णुत्रस्यर्शो भस्नात पूजने प्राय०
रेतस्यर्शो भस्नात पूजने प्राय०
रुधिरस्यर्शो भस्नात पूजने प्रा०
बालादिस्यर्शो भस्नात पूजने प्रा०
रजस्वला वस्त्रस्यर्शो पूजने प्रा०
श्वानस्यर्शो भस्नात पूजने प्राय०
गजस्वलास्यर्शो भस्नात पूजने०
शूषस्यर्शो भस्नात पूजने प्राय०
चंडाकस्यर्शो भस्नात पूजने प्रा०

चंडाकस्यर्शो भस्नात पूजने प्रा०
वेदविक्रयस्यर्शो पूजने प्राय०
चिन्तिस्यर्शो भस्नात पूजने प्रा०
नीचस्यर्शो भस्नात पूजने प्रा०
त्रैलोक्यस्यर्शो भस्नात पूज०
काकस्यर्शो भस्नात पूजने प्रा०
पापंडस्यर्शो भस्नात पूजने प्रा०
पतितस्यर्शो पूजने प्रायश्चित्तं०
प्रतिलोमस्यर्शो पूजने प्रायश्चित्तं०
खरस्यर्शो भस्नात पूजने प्रा०
अस्यर्शो भस्नात पूजने०
केशादिदोषदुष्टपूष्यपूजने प्रा०

॥ पञ्ज०

॥ २०॥

पुगीषायाः क्रम्यमस्नातपूजने प्रा०
स्त्रीभिविंबस्पर्शने प्रायश्चित्तं०
अनुपनीतेन विंबस्पर्शने प्राय०
साशयनादौ निष्ठीवने प्रायश्चि०
संत्रय्यासाकरणे प्रायश्चित्तं०
चंडालादिस्पृष्टनिवेदने प्रा०
सृगालादिदृष्टस्पृष्टनिवेदने प्रा०
आचररहिताद्यैः दृष्टस्पृष्टनिवेदने०
कोट्टवादिनिवेदने प्रायश्चित्तं०
शाकमूलफललेस्यपेयादिविच
र्जितान्निवेदने प्रायश्चित्तं
अस्युष्यातिशीतनिवेदने प्राय०

इवादिदूषितगृहात्पक्वहवि
निवेदने प्रायश्चित्तं०
रुमिकेशादिदुष्टहविर्निवेद
ने प्रायश्चित्तं०
मुखवाताहतनिवेदने प्राय०
रजस्तुषकणान्वितादिहवि
निवेदने प्रायश्चित्तं०
मृत्पाषाणादिहविर्निवेदने प्रा०
पर्युषितहविर्निवेदने प्राय०
निवेदितस्य पुनर्निवेदने प्रा०
निर्माल्याश्चिष्टादिनिवेदने प्रा०
पुष्यादिकरेधृतः सनगुर्वादि

॥ राम ॥

॥ २० ॥

नमस्कृतायां तत्पुष्पादीनां पूजने प्रा०
पूज्यायोग्यवस्तुभिः पूजने प्रायश्चित्तं०
पूजावस्तुनिहस्ते दत्तसन्वास्तुदेवन
मस्कृतायां तद्वस्तुभिः पू०
मंडूकमूषिकादिभिर्दुष्टसृष्टह
विर्निवेदने प्रायश्चित्तं०
सर्वविडालाद्यैर्दुष्टसृष्टहविर्नि०
क्षमिकीटपतंगाद्यैर्दुष्टसृष्टहविर्नि०
वायसादिपक्षिभिर्दुष्टसृष्टहवि०
मक्षिकादिस्थलविषये०
शुक्लशोषहविर्निवेदने०
दत्तशोषप्रदाने प्रायश्चित्तं

पर्युषितांबोभिस्तपने प्रा०
तत्र पुण्यतीर्थविषये
समूद्रतोयविषये
तिर्यग्योन्यादिभिर्लक्षितवा
रिणास्तपने प्रायश्चित्तं
मनुष्यैरपिलक्षितवारि
णास्तपने प्रायश्चित्तं
अनाश्वमुखसंस्पर्शविषये प्रा०
गामूरवेने वसं सृष्टविषये प्रा०
विष्मूत्ररुधिरापेययुक्तता
यादिवस्तुभिः स्तपने प्रा०
शिवनिर्माल्यादिदुष्टेन तोय

॥ पञ्च०

॥ ३०॥

प्रभृतिवस्तुना पूजने प्रायश्चित्तं ०

शवातदृपितकूपरक्षिः

हिंसादिमरणकूपरक्षिः

चंडालस्नानपानादौ कूपरक्षिः

रजस्वलाप्रतिलोमादिभिर्दुष्टकूपरक्षिः

पुत्रुंदर्यादिमरणकूपरक्षिः

कूपरक्षितायं दिवासमुखरेदिनि

रात्रौ कूपरक्षितायो क्षारेविधिः

पूजाकाले दीपनिर्वाणे प्रायश्चित्तं

अकस्मादीपनिर्वाणविषये प्रा०

अनिर्वाणदीपनिर्वाणे प्रा०

दीपयोग्यतैलादीनि

अयोग्यतैलानि

अयोग्यतैलादिना दीपमुज्वल

ने प्रायश्चित्तं ०

अयोग्यतैलादीनास्त्वन०

अयोग्यतैलनिषेदने होमे च प्रा०

अत्र प्रभृतिदध्वादिनास्त्वननादौ ०

संज्ञहानौ प्रायश्चित्तं ०

क्रियाहानौ प्रायश्चित्तं ०

मुद्राहानौ प्रायश्चित्तं ०

जपहानौ प्रायश्चित्तं ०

ध्यानहानौ प्रायश्चित्तं ०

गेयहानौ प्रायश्चित्तं ०

॥ राम॥

॥ ३० ॥

वाचहानौप्रायश्चित्तं०
चतुहानौप्रायश्चित्तं०
गानहानौप्रायश्चित्तं०
उपदेशादिहानौप्रायश्चित्तं०
कालानिक्रमणंप्रायश्चित्तं०
पूजाकालहानौप्रायश्चित्तं
दिनानिक्रान्तपूजनंप्राय०
द्विदिनादौनुपसंतेपूजाहीनेप्रा०
मासपूजाविकल्पंप्रायश्चित्तं०
संवत्सरत्रयादर्वाक्रमासादूर्ध्वम
नर्चनेप्रायश्चित्तं०
एकाहभृगुसप्रतिमाविषयंप्राय०

संवत्सरावधिभृगुसप्रतिमावि
षयंप्रायश्चित्तं
संवत्सरादूर्ध्वंभृगुसप्रतिमावि०
त्रिदशादिप्रतिष्ठायांपूजालोप
विषयंप्रायश्चित्तं०
मर्त्यप्रतिष्ठाविषये
सालधामशिलाविषये०
अश्विभिःसालधामादिभि
स्पृष्टास्पृष्टविषये०
वन्हौतर्पणवर्जनंप्रायश्चित्तं
एकानिकालानिक्रान्तौप्रा०
मासावधिहोमाकरणंप्रा०

॥ पञ्च०
॥ ३१ ॥

वत्सरादुपरिहोमाकरणे प्रा०
अग्नेोशांते प्रायश्चित्तं०
अथ बोक्तक्रमे प्रायश्चित्तं०
काम्ये परिधि विषये
नित्यकर्मविषये समि०
समिदान्याभावे प्रतिनिधिः
चर्वाभावे प्रतिनिधिः
अग्नेो केशादिभिर्दुष्टे प्राय०
रजस्वलाग्निमृष्टे प्रायश्चित्तं०
श्लादिभिः पाकस्थानस्पर्शे प्रा०
पाकस्थाने विष्मूत्रादिसंपर्के प्रा०
दुष्टचुल्याश्रितहविर्निवेदने प्रा०

परिवारार्चने छिन्ने प्रायश्चित्तं
बलिद्वयदूषणे प्रा०
केशकीटादिना बलिद्वयदूषणे०
अस्थस्य स्पर्शनादिना बलिद्वय
दूषणे प्रायश्चित्तं
काकादिभिर्बलिद्वयदू
षणे प्रायश्चित्तं
दुष्टहविषा बलिदाने प्रा०
आवाहनोत्तरं बलिद्वयदूषणे०
बलिद्वयपतने प्राय०
याने बलिबिंबपतने प्रा०
घूमो बलिबिंबपतने प्रा०

॥ राम ॥
॥ ३१ ॥

गणिकादिभिरजोभिस्त्रलरूपेण०
रजोभिर्दुष्टगणिकादिभिः कवा
टादिस्पर्शप्रायश्चित्तं
चोरादिभिविंबस्पर्शप्राय०
तत्रानातुर्वर्णभेदात्स्वपनभेदः
तत्रसंकरजातीयचोरादिभिः
विंबस्पर्शप्रायश्चित्तभेदः
तत्रअज्ञाननातिसंस्पर्शप्राय०
मृन्मयादिविंबेचंडालादिनीच
स्पर्शप्रायश्चित्तं
परस्पर्शप्रायश्चित्तं
अन्यथास्त्रदीक्षितविंबस्पर्शप्रा०

अन्यवर्णदीक्षितेविंबस्पर्शप्रा०
महापातकिसंस्पर्शप्रा०
उपपातकिसंस्पर्शप्रा०
परस्त्रीगमनासन्निभिविंब
वस्पर्शप्रायश्चित्तं
नियतवृत्तिभिविंबस्पर्श०
कुंडगोळकादिरितरस्पर्शप्रा०
दुष्टस्त्रिभिसंस्पर्शप्रा०
अनुलोमस्त्रीशूद्रादयोगर्ममं
दिरप्रवेशप्रायश्चित्तं
चंडालपुलकसपतितादिमंदि
राभ्यांनप्रवेशप्रायश्चित्तं

॥ यम ०

॥ ३२ ॥

मध्यपेषस्रपचादिमंदिरांतः

प्रवेशप्रायश्चित्तं

शाशोन्नादिभिर्मंदिरांतः

प्रवेशप्रायश्चित्तं

चंडालस्रपचपुल्लसाधयः गर्भगोहप्र

वेशप्रायश्चित्तं

पूर्वोक्तैराराधनांगादिस्पर्शनेप्राय०

पूर्वोक्तैर्कोतुकादिस्पर्शनेप्रायश्चित्तं

तत्रप्रायश्चित्ताकरणदोषः

तत्रशिलाविंबविषये

तत्रदिव्यमानुषादिविषये

तत्रकोतुकविषये

मागधादिप्रतिलोमपूर्वोक्तप्रका

रेणभरुचित्प्रापितप्रायश्चित्तं

स्रपचस्रगालश्रंडालादिभिः पू

र्वोक्तप्रकारेणभरुचित्प्रापिते

पूर्वोक्तैश्चामस्पर्शप्रायश्चित्तं

पूर्वोक्तैर्वलिपीठस्पर्शप्रा०

कुक्कुटादिभिर्विंबस्पर्शप्रा०

विंबस्पर्शप्रायश्चित्तं

पूजाकालेकवाटादिद्वंदसंकुले

प्रभापीठालसंस्पर्शप्राय०

अन्यैपूजाकरणादौप्राय०

प्राकारदग्धेप्रायश्चित्तं

॥ यम ॥

॥ ३२ ॥

मंटपदाहे प्रायश्चित्तं
घामदाहे प्रायश्चित्तं
गोपुरदाहे प्रायश्चित्तं
पाकवेदमदाहे प्रायश्चित्तं
प्रतिमादहने प्रायश्चित्तं
बन्नादिदहने प्रायश्चित्तं
प्रभाषिदहने प्रायश्चित्तं
रूदर्शनदहने प्रायश्चित्तं
स्वनदाहे प्रायश्चित्तं
वितानदाहे प्रायश्चित्तं
उन्नदाहे प्रायश्चित्तं
मास्तरणदाहे प्रायश्चित्तं

मासादादीनां रक्षिविषये
मासादादिदक्षिणापररु
क्षिविषये प्रायश्चित्तं
उपपीठरक्षिविषये प्रा०
प्रथमावरणानुक्तनिर्माणप्रा०
पुराकृतधामादिनचालयेदि
तिमरः पीठधामवेक्षवनि
द्वादिविषये
गोपुगदादिरक्षिविषये
प्राग्निमानादिदिव्यवर्गविषये
इति प्रायश्चित्तविधिर्नामा
ष्टमोऽध्यायः

॥ पञ्च०

॥ ३३ ॥

नित्यनेमिन्निककाम्यानांसंपाते

ग्रहार्चास्नपनादौ

आलयेस्नापितविंबविषये

तीर्थावभृत्तविषये

पूर्वाङ्करीत्वाक्रमेणप्रायश्चित्तं

अंकुरारोपणहानेप्रायश्चित्तं

स्नपनहानेप्रायश्चित्तं

अधिवासहानेप्रायश्चित्तं

संकल्पितस्नानहानेप्रायश्चित्तं

तत्राकरणेदोषः

अकालरुतस्नानादौप्रायश्चित्तं

अयनव्यत्यासादौस्नपनंप्रा०

तत्रन्वोन्तरायणोपक्रमे

विरोधः

स्नपनादौस्नापितकुंभ

छेदनभेदनादौप्राय०

स्नपनादौस्नापितकुंभानां

अस्पृश्यस्पर्शनेप्रा०

अक्रमेणकुंभाघृतस्नप

नादौप्रायश्चित्तं

स्नपनादौदृव्यमंत्रकल

शास्यद्वयत्यासेप्रा०

जनर्चितद्व्याभिषेकेप्रा०

महिषानोष्टसंभवहारी

॥ रामा

॥ ३३ ॥

दिग्निस्तपनेप्रायश्चित्तं
पर्युषितादिस्तपनेप्राय०
आराधनांगवैकल्यप्राय०
स्तपनविंबचलनेप्राय०
प्रतिमापतनेप्रायश्चित्तं०
स्तपनवर्तमानेविंबचल
नपतनेप्रायश्चित्तं०
पीठादीनांवांगभंगेप्रा०
स्तपनवस्तुमानाधिक्यहा
नादोप्रायश्चित्तं
कालभेदेनस्तपनफलं
स्तपनमध्यस्तपनप्राप्तौ

मंडूकसूक्तिकसर्पचुंबुंदर्या
दिग्निः
स्तपनकलदास्पृष्टविलिंबि
तदुषितादोप्रायश्चित्तं
अस्पृष्टादिग्निःकलदास्प
र्यानेप्रायश्चित्तं
स्तपनादौकर्मणिप्रवृत्तौदेशि
कभाशौचादिप्राप्तौ
अथोत्सवप्रायश्चित्तानि
विमानस्थापनाहीने
नित्योत्सवहीनधाम्निका
म्योत्सवविधिः

॥ पञ्च०

॥ ३४॥

प्रमाणहीन ध्वजस्तंभादौशांतिः
सृष्टिकादिदृष्टित ध्वजादौशांतिः
अरुचिस्पर्शध्वजादौशांतिः
कर्मगारोहित ध्वजादौशांगः
तत्र ध्वजेष्टिविषये
सकृन्नियोजित ध्वजभूयोपिवि
नियोगेशांतिः
स्थापित ध्वजवर्णहानौप्राय०
पताकापतनेप्रायश्चित्तं
ध्वजभिन्ने ध्वजे प्रायश्चित्तं
सदेवान्यकल्पनं
ध्वजपटविपरीतबंधनेप्राय०

ध्वजभग्नेप्रायश्चित्तं०
ध्वजभिन्नेप्रायश्चित्तं०
ध्वजक्रमणेप्रायश्चित्तं०
ध्वजपतनेप्रायश्चित्तं
पक्षाशाधिष्ठितकुम्भभिन्नेप्रा०
अस्पृश्यस्पर्शनेप्रायश्चित्तं
ध्वजस्पर्शचंडालस्पर्शनेप्रा०
सूतकिम्भिः ध्वजस्पर्शनेप्रा०
प्रतिलोमजैः ध्वजस्पर्शनेप्रा०
सकृन्नियोजितपालिकादीनां
अकुरागेपणप्रायश्चित्तं०
गन्कांकुरादौप्रायश्चित्तं०

॥ राम॥

॥ ३४॥

अप्रारूढादौ प्रायश्चित्तं ०
तिर्यग्गतादौ प्रायश्चित्तं ०
अंकुरारोपणपानाणामस्य
स्यस्पर्शनं प्रायश्चित्तं
तेषु छिन्नभिन्नेषु प्रायश्चित्तं
तेषु नष्टेषु प्रायश्चित्तं
तेषु पतितेषु प्रायश्चित्तं
तेषु वल्मीकादिप्ररोहे प्रा०
मृषिकादिभिरंकुरभक्षणं प्रा०
प्रारब्धकर्मविषये प्राविशेषः
प्रारब्धांकुरविषये विशेषः
विंबे प्रतिसरबंधनानंतरकर्म

पानं प्रायश्चित्तं
रत्नप्रामादौ उत्सवविषये
तत्र प्रायश्चित्तं च
वर्तमानोत्सवे महावतादिना
ग्रामशिथिलादिना प्राय०
मुक्तकर्मणि मुहूर्तानि क्रमे प्रा०
कर्मण्यविहृतं देशिकादीनां वि
घ्नप्रामो प्रतिनिधिः
बलिदानाकरणे प्रतिनिधिः
उत्सवांगहीने प्रायश्चित्तं
तीर्थयानाहीने प्रायश्चित्तं
यथांक्तमासनक्षत्रादौ अति

॥५३०॥

॥३५॥

क्रान्तं उत्सवविधिः

तत्रशांतिःश्च

पूर्वोत्सवातिक्रमंप्रायश्चित्तं

श्रवणाद्युत्सवलुप्तप्रा०

बलिदृष्यव्यत्यासेप्रायश्चित्तं

विंबेवातादिसंस्पर्शप्राय०

यागरालादौअग्निदग्धप्रा०

प्रपादिपुअग्निदग्धप्राय०

विंबादिदाहेप्रायश्चित्तं

इवस्रगालादिभियागमंठपप्र

वेदानेप्रायश्चित्तं

चंडालादिभिर्यागमंठपप्रवेशे

प्रायश्चित्तं

तत्रवस्तुदूषणेप्रायश्चित्तं-

हांमाग्निनाशेप्राय०

तीर्थयात्रानिर्णयः

तदतिक्रमंप्रायश्चित्तं

उत्सवंहोमविद्येदप्रायश्चित्तं

उत्सवंचोरादिभिविंबहरणविषये०

यानात्विंबपतनेप्रायश्चित्तं

कोतुकविंबस्यांगभंगादौप्राय०

यानभंगप्रायश्चित्तं

सारथिभ्रमणादौप्रायश्चित्तं

यानेअस्पृश्यवहनेप्रायश्चित्तं

॥राम॥

॥३५॥

पुष्पयागनिर्णयः
पुष्पयागाभावेप्रायश्चित्तं
धनावरोहणकालातिक्रमेप्रा०
महोत्सवांतप्राप्तकर्मवैशेषनिर्णयः
तप्रायश्चित्तंच
अथपवित्राद्येहणप्रायश्चित्तानि
पवित्रकुंडमंडलादिमानहानेप्रा०
केशादिदूषितपवित्रप्रायश्चित्तं
कुंभेमसृष्टस्पर्शनभिननेनष्टेचप्रा०
अस्थानेस्थापितशूलादौप्रायश्चित्तं
वेद्यादीनांमानभेदेप्रायश्चित्तं
नयनोन्मीलनविनास्थापनेप्राय०

तोयाधिवासाकरणप्रति
ष्टायांप्रायश्चित्तं
अंगहानौप्रायश्चित्तं
अनाचार्यप्रतिष्टायांप्रा०
ज्ञानचार्यविषये
बालालयप्रतिष्टायांका
लातिक्रमेप्रायश्चित्तं
तत्रनिर्णयश्च
मंदिरेवल्मीकशिथिल्या
दिसंभवेप्रायश्चित्तं
सिंघांतसंकरविषयेप्रा०
साधकसंकरेकर्षणादि-

॥ यअ०
॥ ३५ ॥

दोषे प्रायश्चित्तं
सिद्धांतविवेकः
सिद्धांतभेदः
सिद्धांतसंकरलक्षणं
सिद्धांतसंकरे प्रायश्चित्तं
तत्रसंकरे प्रायश्चित्तं
प्रतिष्ठावैकल्ये प्रायश्चित्तं
एकत्रदीक्षितस्य अन्यत्रगमननिषेधः
ब्रह्महत्यादिदुर्मृतानां च प्रायश्चित्तं
नारायणबलिविधिः
इति नारायणबलिविधिर्नाम एकोन
विंशोऽध्यायः

३४

अथ नृपाणां ब्रह्महत्यादि
प्रायश्चित्तांगभूतहिरण्य
गर्भविधिः
हिरण्यगर्भफलं
नुलाभारविधिः
तत्फलं
पुण्याभिषेचनं
तत्कालः
इति हिरण्यगर्भाधिविधि
र्नाम विंशः
सिद्धांतैः अधिकारिनिर्णयः
तेषामुत्पत्तिकथनं

३५

॥ राम ॥
॥ ३५ ॥

मंत्रसिद्धांतीनां ध्यानभेदाः
अनधिकारीणां लक्षणं
मंत्रसिद्धांतदीक्षितलक्षणं
तेष्वापितबिंबानां पूजाविषयं०
तत्रसिद्धांताचारविषये
तेष्वापितबिंबानां पूजाविषये०
परिवारपूजाविषये०
चतुर्णांसिद्धांतत्वागीनां दशः
पांचगत्रागतस्तितानां प्रशंसा
इत्यधिकारीव्यवस्थानामएकविंशः ३१३
मथमुद्दानामशब्दस्यार्थः
मुद्दारहसिप्रयुक्तव्यदिति

मंत्रमंडलमुद्दाणां सनातनी
गुप्तिः
मुद्दाकरणे करोगंधलेपनीयो
अथानेकमुद्दाणां लक्षणं दर्शयति
तत्र हृदयमुद्दा
शिखामुद्दा
कवचमुद्दा
अक्षमुद्दा
नेत्रमुद्दा
अग्निप्राकारमुद्दा
योगमुद्दा
योगसंपुटमुद्दा

॥पञ्च०	कुंभमुद्रा	९
॥३७॥	संहारमुद्रा	१०
	सृष्टिमुद्रा	११
	तत्वमुद्रा	१२
	ज्ञानमुद्रा	१३
	न्यासमुद्रा	१४
	जपमुद्रा	१५
	संपुटीकरणमुद्रा	॥५
	विष्णुमुद्रा	१७
	रुद्रमुद्रा	१६
	अग्निवाहनमुद्रा	१६
	निष्पराजमुद्रा	१९

भागवतीमुद्रा	२०
वरांगमुद्रा	२१
दहनमुद्रा	२२
भाष्यायनमुद्रा	२३
सुरभिमुद्रा	२४
भाषाहनमुद्रा	२५
प्रणवमुद्रा	२५
पद्ममुद्रा	२७
शंखमुद्रा	२६
चक्रमुद्रा	२९
गदा मुद्रा	३०
धनुमुद्रा	३१

मुसलमुद्रा	३२
खड्गमुद्रा	३३
वनमालामुद्रा	३४
अंजलीमुद्रा	३५
गरुडमुद्रा	३६
विष्वक्सेनमुद्रा	३७
अनंतमुद्रा	३८
चंडादीनांमुद्रा	३९
बलिमुद्रा	४०
वस्त्रमुद्रा	४१
ज्ञानमुद्रा	४२
गंधमुद्रा	४३

पुष्पमुद्रा	४४
यज्ञोपवीतमुद्रा	४५
भाकल्पमुद्रा	४६
धूपमुद्रा	४७
दीपमुद्रा	४८
प्रतिमामुद्रा	४९
स्वागतमुद्रा	५०
प्रार्थनामुद्रा	५१
थानमुद्रा	५२
ग्रासमुद्रा	५३
होममुद्रा	५४
इतिमुद्रालक्षणं	

॥ पञ्च

॥ ३८ ॥

इतिमुद्रालक्षणं

नामद्वाविंशः ३१६

अथवर्णानां ५

संज्ञानभेदः

वर्णचक्रपूजा

अंकारसंज्ञा

अकारस्य

आकारस्य

इकारस्य

ईकारस्य

उकारस्य

ऊकारस्य

ऋकारस्य

ॠकारस्य

लृकारस्य

लृकारस्य

एकारस्य

ऐकारस्य

ओकारस्य

औकारस्य

अंकारस्य

अःकारस्य

ककारस्य

खकारस्य

गकारस्य

घकारस्य

ङकारस्य

चकारस्य

छकारस्य

जकारस्य

झकारस्य

ञकारस्य

टकारस्य

ठकारस्य

डकारस्य

ढकारस्य

॥ राम ॥

॥ ३८ ॥

णकारस्य
वकारस्य
शकारस्य
दकारस्य
धकारस्य
नकारस्य
पकारस्य
फकारस्य
बकारस्य
भकारस्य
मकारस्य
यकारस्य

रकारस्य
लकारस्य
वकारस्य
शकारस्य
षकारस्य
ककारस्य
हकारस्य
ळकारस्य
क्षकारस्य
अनुस्वारस्य
श्रुवस्य
विंदाः

यष्टेः
चंद्रार्थस्य
स्वाहाकारस्य
नमःकारस्य
वर्णानामधिदेवताः
अंकारस्य
अकारस्य
आकारस्य
इकारस्य
ईकारस्य
उकारस्य
ऊकारस्य

॥ पञ्च
॥ ३९ ॥

झकारस्य
ञकारस्य
ट्टकारस्य
ळकारस्य
णकारस्य
णकारस्य
ञकारस्य
ञकारस्य
ञकारस्य
ञकारस्य
ञकारस्य
ञकारस्य
ञकारस्य

गकारस्य
चकारस्य
ङकारस्य
चकारस्य
छकारस्य
जकारस्य
झकारस्य
भकारस्य
टकारस्य
ठकारस्य
डकारस्य
ढकारस्य

णकारस्य
नकारस्य
यकारस्य
इकारस्य
धकारस्य
नकारस्य
पकारस्य
फकारस्य
वकारस्य
भकारस्य
मकारस्य
यकारस्य

॥ राम ॥
॥ ३९ ॥

रकारस्य	भरणि	ह्रस्व
लकारस्य	छनिके	चित्रे
वकारस्य	राहिणी	स्वानि
शकारस्य	मृगशिरं	विशाखे
षकारस्य	माई	अनुराधे
सकारस्य	पुनर्वसु	ज्येष्ठे
हकारस्य	रेवति	मूल
ळकारस्य	पुष्य	पूर्वाषाढे
क्षकारस्य	आश्लेषे	उत्तराषाढे
अश्विन्यादिन	मघ	श्रवणे
क्षत्राणां वर्णक्रमः	हुभ	धनिष्टे
अश्विनी	उत्तरं	रतभिषे

॥ पञ्ज०

॥ ४०

पूर्वाभाद्रपदे

उत्तराभाद्रपदे

मंत्रस्याख्यवर्णेन साधकस्य न

सत्रभेदेन योगायोगविचारः

मंत्रसिद्धिलक्षणं

मंत्रसाध्यलक्षणं

मंत्रसूत्रसिद्धिलक्षणं

वेरिणीलक्षणं

गुलमंत्रेषु चतुर्पुनानुगुण्यविचारः

चतुर्णींमंत्राणां नामानि

मंत्राणां वाचस्पथौवनबाल्यभेदः

मंत्राणंस्त्रीपुरुषनपुंसकलक्षणं

उच्चारणवस्थविहंपक्षद्रक

मंत्रमंत्रविनियोगः

पुल्लिंगमंत्रविशेषः

गुरुवक्त्रात् मंत्रग्रहणं

अन्यथादोषः

साधितमंत्रविनियोगः

मंत्रसाधितस्य प्रशंसा

मंत्रसाधनं जासनं

तत्र पवित्रकरः

रुद्धं पुंड्रधारणं

गुरुप्रणामः

प्रणवप्रमुखजपः

॥ राम ॥

॥ ४० ॥

प्रशस्तदंडः
तत्रनियमः
प्रशस्तकालः
त्रिसंध्यज्ञानं
तैलाभ्यंगनिषेधः
युगभेदान्मंत्रजपभेदः
मंत्रशब्दस्यार्थः
मंत्रप्रशंसा
अक्षरवर्णः
मूलमंत्रादिमंत्राणांसाधनविधिः
तत्रग्राह्याग्राह्यपुष्याणि
ग्राह्याग्राह्यशाखानि

ग्राह्याग्राह्यमूलानि
भोजनेपात्राणि
आलस्यादिवर्जनं
अक्षमाला
विष्णोरायुधादिधारणं
चक्राख्यायुधधारणफलं
तत्रनिषिद्धानि
तत्रमौनानि
मंत्राक्षरभेदाजपभेदः
होमशालालक्षणं
तत्रकुंडलक्षणं
आहुतिभेदाकुंडमानं

॥ पञ्च०

॥ ४१

संख्यास्थानानां नामानि

अग्नेः श्रोत्रं

अग्नेर्नासिका

अग्नेर्नेत्रं

अग्नेः शिरः

अग्नेः केशः

अग्नेः जिह्वा

स्थानभेदान्माहुतिशेषः

अथ जिह्वासूक्ष्मः

हवनविधिः

परिधिर्दर्भान्दहेदिति

साधकस्य स्वप्नविचारः

तत्ररुभाद्रभस्वप्नलक्षणं

तत्ररुभस्वप्नलक्षणं

तत्रदुःस्वप्नलक्षणं

दुःस्वप्नदर्शनेशांतिः

अशुद्ध्यनमित्तानि

पूर्णाहुतिकालेरुभनि

मित्तानि

तानि लिंगानि गुरं विना

कथयन्ति

ब्राह्मणभोजनं

प्रणवस्य पुनश्चरणविधिः

तस्य बीजशक्तिः

॥ यसा ॥

॥ ४१ ॥

ऋष्यादि

मंत्रपल्लवः

हृदयादिन्यासः

प्रणवस्वरूपं

जपपूर्णाविधौमंत्रपल्लवभेदः

वक्ष्याकर्षणादौमंत्रपल्लवभेदः

जपसंख्या

तर्पणसंख्या

होमसंख्या

प्रणवमंत्रस्यप्रशंसा

अंत्यकालेप्रणवजपफलं

इतिप्रणवकल्पःसमाप्तः

इतिमातृकाचर्धवर्णनंनाम

त्रयोविंशोऽध्यायः

३२४

अथद्वादशाक्षरकल्पः

तत्रमंत्रोच्चारः

बीनानि

पडंगन्यासः

वर्णन्यासः

ऋषिछंदादि

प्रत्यक्षरमृषिछंददेवताभेदः

तत्त्वानि

वर्णलोकाः

अग्निमाकारमंत्रोच्चारः

॥ पञ्च०

॥ ४२ ॥

दुर्गागणपतिनाह्यं स्तोत्रपाला
नामंत्रोच्चारः
द्वादशाक्षरमंत्रस्य भाष्यं द्वाद
शाक्षरमहिमा
द्वादशाक्षरमंत्रस्य पुनश्चरणविधिः
पुरश्चरणकालः
त्रयनियमः
द्वादशाक्षरमंत्रध्यानं
जपसंख्या
तर्पणं
होमः
तत्फलं

योगाभ्यासलक्षणं
स्वयमुत्क्रमविधिः
चतुर्णामुक्तिभेदः
देहपातलक्षणं
देहपातसमये भगवध्यान
प्रकारः
पिंडान्तरावेदानप्रकारः
अथमंवाष्टमूर्तीनामंत्रप्रकारः
मंत्रपल्लवाकर्मभेदः
सर्वसिद्धिआराधनं
जपफलं
त्रिवर्णाधिकारिणः

॥ राम ॥

॥ ४२ ॥

इति द्वादशाक्षरकल्पानामन्त्रनु

विंशोऽध्यायः

अथ अष्टाक्षरकल्पः

मंत्रोक्तारः

बीजं

अंगानि

छंदादि

ऋषिदेवतं

बुद्धिर्वर्णाप्रत्यक्षरऋषिछंदादयः

क्षेत्राणि

लोकाः

तत्त्वानि

३३२

मंत्रभाष्यं

जपनियमः

कालः

जपसंख्या

होमः

स्वप्ननिमित्तं

भक्षयलोकप्राप्तिविधिः

पितृणां मुक्तिदानविधिः

उपवासप्रतिनिध्यंगभूता

चरणविधिः

यज्ञधर्मफलाकांक्षिविधिः

तीर्थाभिगमनप्राप्तिविधिः

॥ ५३०

॥ ५३१ ॥

सर्वधर्मप्राप्तिविधिः

अर्थसाधनविधिः

अक्षयधनप्राप्तिविधिः

निधिप्राप्तिविधिः

काञ्चनकरणं

स्त्रियाणां मोहनं

कन्याकामनविधिः

वश्ययंत्रं

वश्यतिलकविधिः

माकर्षणविधिः

माकर्षणयंत्रं

स्त्रियाकर्षणं

मृगनारीसिद्धिः

यक्षियक्षाणामाकर्षणं

विद्याधरवशीकरणविधिः

अन्येषां देवयोनीनां वशीया

ताजसाधनं

नागस्त्रियाकर्षणं

खड्गसाधनं

प्रयोगांतरं

मारणविधिः

इंद्रजालं

गुळिकानिर्माणं

वेताजसाधनं

॥ राम ॥

॥ ५३१ ॥

आमयानांशांतिविधिः

अपस्मारशांतिविधिः

तत्तयंत्रं

पौष्टिकर्म

तत्तयंत्रं

आयुष्कामविधिः

आरोग्यकामविधिः

ज्वलितस्यशांतिविधिः

सर्वकामप्रापणविधिः

अपमृत्युनिवारणविधिः

वाक्सिद्धिविधिः

आत्मवादीनांस्त्रंभनं

ब्रह्मवर्चसकामनविधिः

राज्यकामनविधिः

लक्ष्मीकामनविधिः

अन्नकामनविधिः

गोकामविधिः

भूकामनविधिः

वस्त्रकामनविधिः

सर्वकामनविधिः

वाजवापनविधिः

पुत्रकामनविधिः

सर्वशक्तिकामनविधिः

विषदृष्टस्यविधिः

॥ पत्र०

॥ ४४ ॥

विषयुक्तफलसिद्धिः
अक्षयधनप्राप्तिविधिः
राजद्रोहनिवारणविधिः
वृष्टिकामविधिः
अतिवृष्टिनिवारणविधिः
चिन्तारत्नविधिः
मगवद्दर्शनविधिः
पुनरावृत्तिनिवारणप्रशंसा
इतिअष्टाष्टरमाहात्म्यं नाम
पञ्चविंशोऽध्यायः
अथविष्णुगायत्रीकल्पः
गायत्रीमन्त्रादयः

पङ्गानि

न्यासः

अक्षरवर्णः

ध्यानं

जपनियमः

प्रयोगान्तरं

श्रीकरमष्टाक्षरमंत्रोक्तारः

अथ्यादयः

प्रयोगान्तरं

३४४

लक्ष्मीनाथयणयंत्रोक्तारः

अथ्यादि

प्रयोगः

॥ राम ॥

॥ ४४ ॥

संकर्षणादिमंत्रोक्षारः

संकर्षणमंत्रः

प्रथुम्नमंत्रोक्षारः

अनिरुक्षमंत्रोक्षारः

इतिविष्णुगायत्र्यादिमंत्रोक्षारो

नामपट्टिंशोऽध्यायः

अथमत्स्यादिदशमूर्तानामंत्रो

क्षारः

मत्स्यमंत्रोक्षारः

कूर्ममंत्रोक्षारः

वराहमंत्रोक्षारः

नृसिंहमंत्रोक्षारः

३४७

नृसिंहचतुःषष्टयस्रमंत्राः

तत्रऋषिध्यानानि

मंत्रस्यद्वादशांगानि

बीजं

शक्तिः

अंग

ऋषि

छन्दः

देवता

वर्ण

उद्दीपन

आध्यायन

॥ पञ्ज०
॥ ४७,

मोचन -
सकलीकरण
विकलीकरण
पूर्वाक्तानां लक्षणानि
वामनमंत्रः
त्रिविक्रममंत्रः
परराममंत्रः
श्रीराममंत्रः
भरतादीनांमंत्रः
सीतादीनांमंत्रः
बलरामस्यमंत्रः
पूष्णमंत्रः

गोवर्धनमंत्रः
गोपालमंत्रः
मंत्रांतरं
रूष्णमालामंत्रः
इति मत्स्यादिरुद्रमंत्रो ह्यारो
नामसप्तविंशोऽध्यायः ३७५
अथ यज्ञमूर्तिमंत्रः
अन्नाधिपतिमंत्रः
प्रकाशंतरणमन्नाधिपति
मंत्रहोमः
शक्तीसमंत्रः
कालनेमिमंत्रः

गराम॥
॥ ४७ ॥

त्रैलोक्यमोहनमंत्रः
कामकामेश्वरमंत्रः
त्रैलोक्यमोहनमंत्रः
यज्ञवराहमंत्रः
शरोद्गरसिंहमंत्रः
चतुर्णांपुरुषादीनामंत्रः
हयग्रीवमंत्रः
षण्णामुकुंदादीनामंत्रः
अथअपराजितमंत्रः
इत्यष्टाविंशोऽध्यायः
अथश्रीमंतः
धनदादिमंत्रः

३७९

नलकूबरमंत्रः
पूर्णभद्रमंत्रः
चिंतारत्नमंत्रः
इंद्रादिलोकपालानां०
धरणीमंत्रः
सरस्वतीमंत्रः
वरुणमंत्रः
रतीमंत्रः
तुष्टिमंत्रः
कार्तिकमंत्रः
आधारशक्तिमंत्रः
कूर्ममंत्रः

॥पञ्च०
॥४५॥

अनंतमंत्रः
पृथिवीमंत्रः
धर्मादीनामंत्रः
पंचायुधादीनामंत्राः
दिङ्मूर्तीनामंत्राः
जावरणमूर्तीनामंत्रः
इतिपरिवारदेवतामंत्रकथनं
नामएकानत्रिंशोऽध्यायः
अथतिथिदेवताः
तिथिदेवतामंत्राः
अग्निमंत्रः
ब्रह्ममंत्रः

३७४

धनेशमंत्रः
ईशानमंत्रः
जंभलमंत्रः
विघ्नराजमंत्रः
श्रीमंत्रः
ग्रहमंत्रः
सूर्यमंत्रः
पुरुषमंत्रः
पंचाक्षरमंत्रः
ष्टपक्षजमंत्रः
ईशानमंत्रः
दुर्गामंत्रः

॥राम॥
॥४६॥

गिरिदुर्गामंत्रः

वैवस्वतमंत्रः

बलसूदनमंत्रः

विष्णुमंत्रः

कामदेवमंत्रः

अश्विनोद्देवमंत्रः

सोममंत्रः इतितिथिदेवतामंत्रव

र्णनंनामत्रिंशोऽध्यायः

विनायकस्य जन्मं

किरीटमंत्रः

श्रीवत्समंत्रः

कोस्तुभमंत्रः

वनमालामंत्रः

प्रभामंत्रः

अक्षमालामंत्रः

धूपपात्रमंत्रः

घंटामंत्रः

दीपपात्रमंत्रः

सुदर्शनमंत्रः

महासुदर्शनमंत्रः

सुदर्शनवृषिंहमंत्रः

पांचजन्यमंत्रः

पांचजन्यमंत्रभेदः

कामोदकीमंत्रः

॥ पद्म ०

॥ ४७ ॥

पद्ममंत्रः

सुसलमंत्रः

खड्गमंत्रः

पाराशरमंत्रः

अंकुशमंत्रः

गरुडमंत्रः

गरुडपंचाक्षरमंत्रः

गरुडध्यानं

विश्वस्मेनमंत्रः

हृदयाल्हाहमंत्रः

पडंगमंत्रः

रुद्रानगायत्रीमंत्रोधारः

इतिकिरीटाहिमंत्रोधारोऽ

नामएकत्रिंशोध्यायः

अथरुद्रानमहामंत्रकल्पः

विश्वस्मेनमंत्रः

तत्पूजाविधिः

सौंदर्शनहोमः

रिपुमारणहोमप्रकारः

संग्रामविजयहोमः

चतुर्णांजातीनांहोमद्वयभेदः

अपमृत्युहरहोमः

दुर्निमित्तदर्शनैरांतिः

कुंडाश्रविधानं

४१२

॥ राम ॥

॥ ४७ ॥

तन्फलं च

वाजिरालादि मूल लेयंत्रस्था

पनविधिः

पुरगोपुरादिसूत्रलेयंत्रस्थापनवि०

पन्नगाधिभयनिवारणार्थंग

रुडचक्रं

अनिवृष्टिप्रशमनं

राष्ट्रपुरादीनां क्षोभशांतिविधानं

भ्रष्टराज्यानां राजपापणचक्र

विध्याविधिः

रुखोच्चाटनविधिः

विह्वेषणं

स्तंभनं

कलनं

ताडनं

वशोकरणं ५

खड्गादिसिद्धिः

यस्त्रिसिद्धिः

इति सूदर्शनमंत्रकल्याणामहा

चिंशो ध्यायः ॥ ७ ॥

४२५

अथ भारा धनांगमंत्राः

पंचोपनिषदमंत्राः

शांतिमंत्रचतुष्टयं

पंचचिंशानितलमंत्राः

॥५३०

॥४८॥

स्वप्नाधिपतिमंत्रः

अंगिरमंत्रः

योगिनीमंत्रः

अंबुस्तंभनमंत्रः

अग्निस्तंभनमंत्रः

गवादिवश्यं

गांधर्वमंत्रः

अथर्वणमंत्रः

इंद्रजालमंत्रः

सप्तयत्नीमंत्रः

पिशाचमंत्रः

कलश्रुतिकथनं

इतिभाराधनांगमंत्रविधानं ५

मन्त्रिशोषायः

५३५

इतिपद्मसंहिताग्रंथस्थानुक्रमः

समाप्तः ५॥ ५॥ ५॥ ५॥ ५॥ ५॥

॥राम॥

॥४८॥

॥ श्रीसरस्वत्यै नमः ॥ ॐ ॥ आसीनमाश्रमे कण्वं कण्वाश्रमनिवासिनः ॥ नि
श्रेयसकरं कर्म पृष्टुमारंभिरमुनिं ॥ १ ॥ अः पयः कृतुः ॥ अधीताः कण्वभग
वन्सांगोपांगाः सविस्तराः ॥ वेदास्वत्तस्तदर्थानिशास्त्राणि च यथातथं ॥
॥ २ ॥ एतेषु यदधीतेषु केवलं यायनकल्यते ॥ कारणं तदपित्तन्तः श्रान्त्यंता
तथा गतिः ॥ ३ ॥ कण्ववचनं ॥ श्रुयतां मुनयः सर्वे यथापूर्वं मया श्रुतं ॥ उप
संगम्य संवर्तं मृषिमर्कमिवापरं ॥ ४ ॥ प्रदीप्तमेतमेवार्थं पृष्टवानभिवार्य
तं ॥ इष्टवतां समहर्षीणां संवर्तः सर्वविस्वयं ॥ ५ ॥ मन्त्रं हि श्रुत्वा प्रमाणा यत्र
त्युवाच यथातथं ॥ संवर्तः ॥ अधीताः सकला वेदाः सांगोपांगाः सविस्तराः ॥
इतिहासपुराणानि वाको वास्युतानि च ॥ श्रुतानि तेषु सर्वेषु दृश्यंते सर्वदे
वताः ॥ ७ ॥ स्वतंत्रा फलमप्येषु स्वर्गादन्यन दृश्यते ॥ विविधानि च शास्त्राणि
नतकाश्च प्रतिष्ठिताः ॥ ८ ॥ अपवर्ग फलोपायं न च पश्यामि कुत्रचित् ॥ श्रु
तिरेव च तस्यापि प्रमाणमिति सूश्रुमः ॥ ९ ॥ निश्चयं नाधिगच्छामि मनसा

॥ पक्षसं

१

विमृशन्नपि ॥ ततो हं भृशनिर्विष्यः संतप्तहृदयस्तदा ॥ १० ॥ सिन्धुश्चात्र संस-
मासाप्यद्रुहिणं समपूजयत् ॥ अस्युग्रं तपसातिष्ठंततः प्रीतः प्रजापतिः ॥ ११ ॥
ऋषिभिर्देवैः सार्धं स्वयमागमदंतिकं ॥ प्रसन्नवान् ॥ वरं चृणीष्वभद्रं ते य-
त्ते मनसि वर्तते ॥ वरार्थिनां द्विजश्रेष्ठ दर्शनं वरदं मम ॥ १२ ॥ संवर्तः ॥ इत्युक्त्वा
हं भगवता प्रत्यवोचंरुतां जलिः ॥ ज्ञानं भवतु मे रक्षंनिः संसायमनाकुलं ॥
॥ १३ ॥ येन सांसारिकं दुःखं तरामि ज्ञानवर्त्मना ॥ इत्युक्त्वा देवदेवस्तु प्रसहस्रि-
दमब्रवीत् ॥ १४ ॥ इरणुविप्रप्रवक्ष्यामि सिधुपायमनामयं ॥ श्रुतिरेव द्विजा-
तीनां निश्रेयसकरीपरा ॥ १५ ॥ यतो वै श्रुतिमंत्रेण नित्यमाराधयंस्त्वरिं ॥ केव-
ल्यं परमं प्राप्नोति मृत्युः संसरेदिह ॥ १६ ॥ संवर्तः ॥ भगवन्केन शास्त्रेण देवमा-
राधयेत्परः ॥ को दृशस्तु परो देवो विधिः को वा तदुच्यते ॥ १७ ॥ ब्रह्मा ॥ वैष्ण-
वंशासनं रक्षन्मद्विद्रं पापनाशनं ॥ हिताय सर्वभूतानामादिदेवेन चोदितं
॥ १८ ॥ चतुष्पादसमायुक्तं चतुर्वर्गं फलप्रदं ॥ तेन शास्त्रविधानेन समारा

सम्
१

धयकेशवं ॥ १९ ॥ तदाश्रुतवान्मत्तः कपिलो मुनिपुंगवः ॥ मया सनात्तु
पाताले तस्मीपमितो ब्रज ॥ २० ॥ संवर्तः ॥ इत्युक्त्वा भगवान्ब्रह्मा तत्रैवांतर-
वीयत ॥ पाताले गमना र्थाय तपस्तप्तं तपो मया ॥ २१ ॥ तपो बलेन पाताले
विशन्नागपान्निनं ॥ तत्रापश्यंस्सखासीनं नागेशैः परिवारितं ॥ २२ ॥ अवाचं
कपिलं विष्णुं दंडवत्प्रणतः क्षितौ ॥ जंबूद्वीपादुपावृत्तः संवर्तो हं प्रसीद मे ॥
२३ ॥ विश्विमां भगवन्विधो प्राप्सं दुहिणशासनात् ॥ ज्ञानयोगक्रियाचर्या स-
म्पतेयं महर्षिभिः ॥ २४ ॥ ततश्चैषेण विदितं भवविधं सनंतव ॥ संसाराप-
रवार्यो धमन्मं भृङ्गदुःखितं ॥ २५ ॥ त्रायस्व भगवन्नार्थं रूपया परया विभो-
लदृतेन्योनवेत्तास्य माक्षोपायस्य वर्त्मनः ॥ २६ ॥ इत्युक्तः कपिलो देवः प्रसा-
दात्तिमुखस्तदा ॥ पार्श्वं पद्ममालोक्य प्रसीदन्निदमब्रवीत् ॥ २७ ॥ कपि-
लः ॥ हे पद्मनागराजे इजन्मविधं महेनुकं ॥ महोपनिषदं सर्वं श्रुतवानसि
मन्मुखान् ॥ २८ ॥ श्राव्यतां सकलं चायं संवर्तो वेदपारगः ॥ ज्ञानानां परमं